

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

27 juni 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden
en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de transnationale Universiteit Limburg,
ondertekend te Maastricht op 18 januari 2001**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Frans Ramon**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Johan Sauwens.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Zie :

727 (2000-2001)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming	4
II. Algemene bespreking : tussenkomsten van de leden	6
II.1 Tussenkomst van mevrouw Veerle Heeren	6
II.2 Tussenkomst van de heer Gilbert Van Baelen	7
II.3 Tussenkomst van de heer Ludo Sannen	9
II.4 Tussenkomst van de heer Jean Geraerts	12
II.5 Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande	12
III. Replieken van de minister	13
IV. Stemmingen	15
IV.1 Artikelsgewijze stemming	15
IV.2 Stemming over het geheel	15

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op datum van 21 juni 2001 het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag inzake de transnationale Universiteit Limburg besproken. De leden van de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid, die uitgenodigd waren om deel te nemen aan de werkzaamheden van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden, participeerden actief aan deze bespreking. Het ontwerp van decreet werd ten slotte bij unanimititeit aangenomen.

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en vorming

Bij de aanvang van haar uiteenzetting wijst de minister erop dat de zaak die vandaag ter behandeling voorligt de talrijk opgekomen leden van de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid zeker niet geheel vreemd zal zijn. Het onderwerp is daar immers al een paar keer aan de orde geweest, terwijl ook de pers en de media er reeds de nodige aandacht aan gegeven hebben.

De minister preciseert dat met dit decreet houdende goedkeuring van het "Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de transnationale Universiteit Limburg, ondertekend te Maastricht op 18 januari 2001" een belangrijk hoofdstuk in de uitbouw van het Vlaamse tertiaire onderwijs wordt afgesloten. Tegelijk wordt echter begonnen met het schrijven van een nog belangrijker hoofdstuk.

Om de reeds afgelegde weg even te kunnen schetsen, gaat de minister daarna over tot een korte terugblik op de ontwikkeling van het universitair onderwijs in de beide provincies Limburg.

De wet van 28 mei 1971 maakte de oprichting mogelijk van het Limburgs Universitair Centrum. Deze oprichting kaderde in een politiek van spreiding van de kandidaturen met het oog op de verlaging van de toegangsdrempel tot het universitair onderwijs. In Limburg lag de participatiegraad aan het universitair onderwijs immers onder het Vlaamse gemiddelde. Bovendien stond Limburg voor een moeilijke economische reconversie én bestond in de provincie toen reeds de overtuiging dat de aanwezigheid van een kenniscentrum een belangrijke rol kan spelen in de economische en maatschappelijke ontwikkeling van een regio. Van

bij de start stond het Limburgs Universitair Centrum (LUC) bovendien voor een vernieuwend onderwijsproject.

Niet veel later, namelijk in 1976, werd in de provincie Nederlands Limburg de Universiteit Maastricht opgericht. Ook deze instelling heeft onderwijsvernieuwing steeds hoog in het vaandel gevoerd. En ook in Nederland werd de uitbouw van het universitair onderwijs als een instrument beschouwd in het reconversiebeleid dat voor deze provincie werd opgezet. De Universiteit Maastricht kreeg echter een grotere onderwijsbevoegdheid dan het LUC. Hierbij dient nochtans wel opgemerkt dat begin van de jaren 90 de Economische Hogeschool Limburg werd geïntegreerd in het LUC als faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen.

De minister wijst er daarbij op dat reeds van bij de oprichting van deze twee universiteiten het idee werd gepromoot om tot een hechte samenwerking tussen deze instellingen te komen. De echte durvers spraken zelfs toen al over een mogelijke fusie.

Het hoeft daarbij geen betoog dat heel wat commissies en werkgroepen – teveel om op te noemen – hierover vergaderd hebben en hieromtrent voorstellen van tekst hebben voorbereid.

Bij de vorming van de nieuwe Vlaamse regering in 1999, werd de oprichting van de transnationale Universiteit Limburg in het regeerakkoord ingeschreven als een beleidsprioriteit.

Van bij haar aantreden heeft de minister over dit dossier een overleg opgestart met haar Nederlandse collega, minister L. Hermans van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Ook de Nederlandse regering wenste werk te maken van dit dossier. De samenwerking met Nederland verliep uitstekend. Dienaangaande wenst de minister haar grote waardering uit te spreken voor die goede samenwerking, die overigens niet alleen bij de oprichting van de tUL merkbaar was.

De transnationale Universiteit Limburg wordt door de minister vervolgens geduid als een uniek project, en dit om tal van redenen. Van bij de start werd ervoor geopteerd geen supra-nationale structuur op te zetten. Dit ware vermoedelijk de eenvoudigste oplossing geweest, maar beleidsmatig zeker niet de meest wenselijke. Er werd uitgegaan van de regelgeving op het tertiair onderwijs die in Vlaanderen en Nederland van kracht is. Alhoewel de grote principes in deze twee regelgevingen dezelfde zijn, bleek het toch nog een moeilijke oefening.

ning om een binationale instelling te laten functioneren.

Ter illustratie hiervan somt de minister daarna enkele problemen op :

- het inschrijvingsgeld en de studiefinanciering verschillen grondig ;
- het statuut van het personeel aan de Vlaamse en Nederlandse universiteiten loopt nogal uiteen, waarbij voor Vlaanderen als bijkomende moeilijkheid geldt dat sociale zaken en pensioenen federale bevoegdheden zijn ;
- de relatie tussen het verkrijgen van de onderwijsbevoegdheid voor een bepaalde opleiding en de financiering ervan verschilt grondig in Vlaanderen en Nederland.

Voor al dergelijke problemen werd echter een oplossing uitgewerkt zodat de tUL kan functioneren als een universiteit onder enerzijds de Vlaamse en anderzijds de Nederlandse regelgeving. Concreet komt dit erop neer dat Nederlandse studenten die inschrijven aan de tUL gefinancierd worden volgens de in Nederland gangbare regels en de Belgische studenten volgens de Vlaamse regelgeving. Voor EU-onderdanen dragen de Vlaamse en de Nederlandse overheden bij in de betoelaging pro rata het aandeel van de eigen studenten in deze financiering.

Gelet op de complexiteit van het dossier, werd gekozen voor een progressieve integratie van de twee instellingen in de tUL. Bij de start krijgt de tUL vooralsnog slechts onderwijsbevoegdheid in de drie volgende studiegebieden : biomedische wetenschappen, wiskunde-informatica-kennistechnologie-ICT, onderwijskunde.

Bij de voorbereiding van het dossier hebben het LUC en de Universiteit Maastricht rond de twee eerstgenoemde domeinen overigens ook studies laten uitvoeren om hun eigen potentieel in kaart te brengen en te onderzoeken hoe dit verder kan worden uitgebouwd en welke de mogelijke impact hiervan is op de economische ontwikkeling van de beide provincies.

Door in de portefeuille van de nieuwe instelling van bij de start ook onderwijskunde op te nemen willen de twee overheden het belang van de onderwijsvernieuwing aangeven, niet alleen voor de tUL, maar voor het hele tertiaire onderwijs in Nederland en Vlaanderen. De tUL kan zo een voortrekkersrol spelen inzake onderwijsvernieuwing op een

ogenblik dat de structuur van dit onderwijs aan grote veranderingen onderhevig is en de technologie ongekende mogelijkheden biedt. Van overheidswege wordt er dan ook op gerekend dat de tUL inzake onderwijskunde zal uitgroeien tot een Europees "centre of excellence".

Parallel met de uitbouw van deze opleidingen dienen de Universiteit Maastricht en het LUC nauwer samen te werken met het oog op de progressieve integratie van hun overige opleidingen in de tUL. Ze dienen hiervoor trouwens een groeipad uit te tekenen en er is ook een evaluatiemoment voorzien. Het ligt voor de hand dat de reeds bestaande samenwerking in, bijvoorbeeld, economie en toegepaste economie verder wordt geïntensifieerd.

Niet enkel sluit dit ontwerp van decreet een hoofdstuk af, en realiseert het de droom van velen in de twee Limburgen ; tegelijk begint ook een nieuw avontuur. Dit zal erin bestaan het idee concreet gestalte te geven in de zich snel ontwikkelende Europese ruimte voor hoger onderwijs.

Dit zal in de eerste plaats de opdracht zijn van het bestuur van de tUL. Inzake de beheersstructuur is in het verdrag geopteerd voor het Nederlandse model met een beperkt College van Bestuur, dat wordt bijgestaan door een aantal adviesraden. De Raad van Toezicht legt de grote beleidslijnen vast. De minister verklaart terzake zich ervan bewust te zijn dat dit model grondig verschilt van de collegiale bestuursvorm die de Vlaamse universiteiten kennen. Maar een vergelijking van beide kan leerzaam zijn en misschien kunnen hier zelfs lessen geleerd worden voor het beheer van onze universiteiten en hogescholen.

De minister wijst er daarbij op dat de bestuursinstaties van de tUL momenteel reeds druk bezig zijn om de start van het nieuwe, het eerste, academiejaar voor te bereiden. Het Nederlandse Parlement heeft het verdrag immers al goedgekeurd. Indien het Vlaams Parlement dit nu ook doet, kan de tUL volgend academiejaar zijn eerste studenten inschrijven.

Hiermee is het regelgevende werk rond de tUL zeker nog niet af. De Raad van State merkt dit trouwens terecht op in zijn advies. Dienaangaande kan de minister meedelen dat momenteel reeds een concept-decreet in voorbereiding is, waarmee de tUL in de regelgeving op de Vlaamse universiteiten wordt verankerd.

Op de eerste plaats dient de financiering geregeld te worden. Hierbij zal vertrokken worden van de

bepalingen die vervat zijn in het ontwerp van decreet op de herziening van de financiering van de universiteiten, dat nu komende vrijdag voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse regering wordt voorgelegd.

Daarnaast moet bijvoorbeeld ook nog voor de tUL de financiering van de sociale toelagen en de toegang tot de onderzoeksfinanciering in de regelgeving worden ingeschreven. Terzake kan de minister meedelen dat zij voorziet om in het najaar dit voorontwerp van decreet voor principiële goedkeuring aan de Vlaamse regering voor te leggen.

Afsluitend verzoekt de minister de commissie het haar voorgelegde ontwerpdecreet te willen goedkeuren.

II. Algemene bespreking : tussenkomsten van de leden

II.1 Tussenkomst van mevrouw Veerle Heeren

Bij de aanvang van haar tussenkomst beaamt mevrouw Veerle Heeren volmondig dat de vandaag voorliggende verdragsgoedkeuring, die moet leiden tot de totstandkoming van de transnationale Universiteit Limburg, voor velen – en dan zeker voor de Limburgers – een moment van historische betekenis is.

Met deze grensoverschrijdende samenwerking worden overigens meteen ook een aantal historisch gegroeide barrières opgeruimd. In dat licht gezien is het van grote betekenis dat twee lidstaten van de Europese Unie hier voor het eerst beslissen om gezamenlijk een instelling voor hoger onderwijs op te zetten. Een en ander is vanzelfsprekend ook verbonden met de Euregio-thematiek, waarmee velen in Limburg (dat tot de Euregio Maas-Rijn behoort) ook zeer goed bekend zijn. Maar vooral komt dit project tot ontwikkeling op een moment dat het Europese hoger onderwijs-landschap onmiskenbaar (via de Sorbonne- en de Bologna-verklaring) in een stroomversnelling zit.

Ook heeft de minister gelijk waar zij stelt dat wat vandaag voorligt tegelijk een eind- én een beginpunt is.

Reeds einde de jaren zestig, begin de jaren zeventig hield wijlen provinciegouverneur Louis Roppe in zijn openingstoespraak voor de Limburgse provincieraad een vurig pleidooi voor universitaire samenwerking tussen de beide Limburgen. Deze vraag naar een meer intensieve samenwerking met

de Universiteit Maastricht werd over de jaren heen aangekaart, behartigd en gedragen door een veeltal aan politici en academici.

Mevrouw Heeren wijst er daarbij op dat dit allicht ook te maken heeft met het feit dat de beide Limburgen misschien wel gescheiden worden door een staatkundige grens, maar voor het overige toch heel wat met elkaar gemeen hebben. Dit besef van een gedeelde identiteit leeft overigens ook heel sterk bij de Limburgers. Het is deze "natuurlijke", door een veeltal aan contacten geschraagde cohesie, die mee tot uiting komt in dit onderwijsdossier. Iets dergelijks was overigens ook reeds naar voor gekomen in het ALMA-project, het Euregionale Maas-Rijn samenwerkingsverband van onderwijsinstellingen uit Aken, Luik, Hasselt en Maastricht.

Nadat aan de eerste aspiraties reeds uitdrukking werd gegeven rond 1970, duurde het jammer genoeg nog tot 1988, met het aantreden van de heer Harry Martens als rector van het LUC, vooraleer er opnieuw voldoende impetus kwam om echt een aanvang te maken en voortgang te boeken in dit dossier.

In dat opzicht is het nu voorliggende verdrag dus inderdaad de resultante en het eindpunt van een veelheid aan overlegmomenten. Mevrouw Heeren wijst er daarbij op dat ook het Vlaams Parlement daarin een zekere verdienste heeft. Tijdens het zittingsjaar 1997-98 werd hier immers unaniem een motie¹ goedgekeurd waarin aan de toenmalige regering werd gevraagd een concreet stappenplan op te zetten om tot de realisatie van de transnationale Limburgse universiteit te komen.

Daarnaast mogen hier vanzelfsprekend ook de belangrijke initiatieven van de Nederlands-Vlaamse adviescommissie Cremers/Dillemans aangaande de versterking van de samenwerking tussen het LUC en de Universiteit van Maastricht niet onvermeld blijven.

Daar waar er onmiskenbaar ook reeds waardevolle voorzetten werden gegeven door de voormalige Vlaamse ministers van Onderwijs, Van den Bossche en Baldewijns, beaamt mevrouw Heeren volmondig dat de echte doorbraak er pas gekomen is dankzij dat ene zinnetje in het huidige Vlaamse re-

¹ Met redenen omklede motie tot besluit van de op 28 mei 1998 door de heer Ludo Sannen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de realisatie van een transnationale Limburgse universiteit, *Parl. St. Vl. Parl.* 1997-98, nr. 1072/1-2.

geerakkoord. Anderzijds mag men natuurlijk ook niet uit het oog verliezen dat men in deze legislatuur slechts de beslissende stap kon zetten dankzij het voorbereidende werk dat reeds onder de vorige legislatuur was verricht.

Naast het eindpunt van een lange processus, vormt deze verdragsluiting echter ook een beginpunt. Het is immers een vertrekpunt voor samenwerking tussen twee universiteiten met toch een eigen cultuur, die nu beslissen om een aantal zaken gemeenschappelijk te gaan aanpakken, onder een geheel eigenstandige regelgeving.

Dat het daarbij ook om twee universiteiten gaat met een sterk verschillend studentenaantal kan bij de leek de indruk wekken van een "dwerguniversiteit" die aansluiting zoekt bij een "mastodont", met alle gevaar vandien om te worden opgeslorpt. Dienaangaande verklaart mevrouw Veerle Heeren echter dat dit, haars inziens, geen reëel risico is. Door de oprichting van een nieuwe universiteit – de Universiteit Limburg – met een internationaal gerichte gemeenschappelijke stamboom, die daarenboven ook nog eens in een dynamische Euregio gelegen is, ontstaat integendeel een veeltal aan kansen om de zaken tot een goed einde te brengen.

Zij wijst er daarbij op dat er terzake niets nieuws onder de zon is. In het verleden werd zo ook de toekomst, of toch minstens de toekomstige ontwikkeling, van het LUC zelf al eens in vraag gesteld. Waarbij, in overtreffende orde, al eens de vraag gesteld werd welke invulling er aan de tUL diende te worden gegeven.

Mevrouw Heeren wijst er verder op dat reeds in het verleden heel wat samenwerkingsverbanden werden opgezet tussen deze beide universiteiten. En ook die reeds bestaande samenwerking vormt op vandaag mee de basis op grond van dewelke concreet invulling kan worden gegeven aan het tUL-project, zoals dat hier vandaag voorligt met zijn drie studierichtingen. Zo was er in het verleden reeds een dergelijke gemeenschappelijke studierichting rond informatica en kennistechnologie. Er was ook reeds een studierichting Biomedische Wetenschappen uitgebouwd in het LUC, met een vervolopleiding in de faculteit Gezondheidswetenschappen van de Universiteit Maastricht. Er was ook de toetreding geweest van het LUC tot een ICT-project. En er waren ook al duidelijke samenwerkingsverbanden tussen de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen van het LUC en de faculteit Bedrijfskunde binnen de Universiteit Maastricht. Het vandaag voorliggende samenwerkingsgegeven heeft m.a.w. al een hele voorgeschie-

denis. Het verdrag vormt in dat opzicht dus zowat "de kroon op het werk".

Ook na de verdragsluiting zal nog heel wat werk verzet moeten worden. Mevrouw Veerle Heeren verklaart er dienaangaande alle vertrouwen in te hebben dat de betrokkenen het nodige enthousiasme en de nodige dynamiek zullen kunnen opbrengen om ook deze kwestie tot een goed einde te brengen. Ze zijn dat trouwens ook aan zichzelf verplicht, temeer daar het hier over een voor Europa uniek experiment gaat. Deze Europese inzet werd ooit goed verwoord door voormalig parlementslid Chris Moors, die als lid van de Belgische delegatie in het Beneluxparlement had kunnen vaststellen dat het tUL-dossier daar met veel interesse gevolgd werd, en er op heel wat instemming kon rekenen.

Van groot belang in heel deze kwestie is eveneens het feit dat over dit dossier altijd een grote consensus heeft bestaan in Limburg. Een soortgelijke, de partijgrenzen en maatschappelijke breuklijnen overschrijdende consensus, had daarvoor trouwens ook al aan de basis gelegen van het ontstaan en de verdere uitbouw van het LUC.

Zoals steeds bij dergelijke geheel nieuwsoortige projecten, blijft de financiële invulling van een en ander vooralsnog wat open. Mevrouw Heeren drukt daarbij de hoop uit dat er hierover duidelijkheid zal kunnen worden geschapen via het ontwerpdecreet op de financiering. In de verdragstekst zelf zijn hieromtrent al een aantal zaken verankerd geworden, maar de nadere uitwerking van een en ander behoeft een decretale basis. Bij ontstentenis van een degelijke financiële basis dreigen de zaken immers behoorlijk moeilijk te worden. Zowel het Vlaamse als het Limburgse niveau zullen hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Voor wat Limburg betreft, werden er via een aantal beleidsgroepen in de schoot van de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM) trouwens reeds aanzetten tot realisatie gegeven m.b.t. bepaalde projecten die werden voorgesteld.

Afsluitend herbevestigt mevrouw Veerle Heeren dat ze er alle vertrouwen in heeft dat het project tot een goed einde zal kunnen worden gebracht. De CVP-fractie zal het nu voorliggende verdrag dan ook volmondig goedkeuren.

II.2 Tussenkoms van de heer Gilbert Van Baelen

De heer Gilbert Van Baelen verklaart zich te kunnen terugvinden in de geschiedenis van het project, zoals deze geschetst werd door mevrouw Heeren.

Maar anderzijds meent hij dat er ook redenen zijn om eigenlijk nog wat verder in de tijd terug te gaan. Met de ondertekening van het hier voorliggende verdrag wordt, zijns inziens, de geschiedenis opnieuw voor een stukje recht aangedaan. Men mag bij deze hele discussie immers niet uit het oog verliezen dat daar waar de Belgische onafhankelijkheid van 1830 dateert, de eigenlijke scheiding der Nederlanden, en daarmee ook de scheiding der beide Limburgen, pas van 1839 dateert. De grote overeenkomsten in aard en levensstijl tussen de beide Limburgse provincies zijn m.a.w. dus ook historisch gefundeerd. Wat ooit gescheiden werd, komt met dit verdrag, dat tegelijk een nieuwe vorm van samenwerking én een zekere hereniging inhoudt, opnieuw een stukje dichter bijeen.

De heer Van Baelen beaamt verder dat aan deze verdragsluiting heel wat stappen zijn voorafgegaan, terwijl er ook nog heel wat stappen op zullen moeten volgen.

Dat dit project nu eindelijk gerealiseerd kan worden is in diverse opzichten uiterst belangrijk. Zo onder andere in het licht van de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen, maar ook op het vlak van de accreditatie-problematiek. Vooral voor wat dit laatste betreft zijn de goede contacten en de verstandhouding die er n.a.v. het tUL-dossier gegroeid is met de Nederlandse minister, Loek Hermans, van groot belang.

Grensoverschrijdende samenwerking is overigens geen volledige nieuwigheid voor Vlaanderen, dat met zijn diverse Euregio's terzake zelfs al een lange traditie kent. Van die Euregio's is de Euregio Maas-Rijn echter ongetwijfeld de meest actieve en dynamische. Het reeds door mevrouw Heeren vermelde ALMA-project is daarvan een uiting.

Op termijn zouden deze beide initiatieven (tUL en ALMA) moeten leiden tot een versterking van de hele – per definitie grensoverschrijdende – hoger onderwijsruimte van de Euregio. Het bijeenbrengen van de twee belangrijkste partners in het kader van de tUL, zou in dat opzicht mogelijks zelfs nog maar een eerste, en al bij al nog vrij gemakkelijke stap daar naartoe kunnen zijn.

De tUL start weliswaar met een minimale onderwijsbevoegdheid, maar dat lijkt de heer Gilbert Van Baelen in deze veruit de meest aangewezen weg te zijn. Hij acht het met name beter om eerst en vooral kwaliteit na te streven, veeleer dan onmiddellijk kwantiteit te willen bewerkstelligen. Dat laatste is een fout die men in het verleden overigens nogal eens pleegde te maken. Hierbij dient

echter wel opgemerkt dat het ultieme einddoel – het LUC laten uitgroeien tot een volwaardige universiteit in Vlaanderen – telkens terug aan de orde zal kunnen worden gesteld, wanneer er een uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid van de tUL komt.

De onderwijsdomeinen die vanaf dit en volgend academiejaar kunnen worden ingericht door de tUL, behoren overigens sowieso tot de belangrijkste die er maar kunnen zijn in het kader van het hoger onderwijs-gebeuren.

In dat opzicht drukt de heer Van Baelen zijn overtuiging uit dat al wat te maken heeft met de informatica zelfs al enigszins de wetenschap van de voorbije eeuw zal genoemd worden, terwijl vooral de tweede pool van de zogenaamde "life sciences" de wetenschap van de 21ste eeuw zal blijken te zijn.

Mee daarom is het van het grootste belang dat men op een een hoog-kwalitatieve wijze kan starten met deze opleidingen. De heer Gilbert Van Baelen sluit zich dan ook volledig aan bij de reeds door mevrouw Heeren geformuleerde vraag om naast de normale, reguliere financiering vanuit beide landen (van zowel studenten als opleiding en onderzoek), ook te voorzien in een vorm van impulsfinanciering. De beide zijn volgens hem noodzakelijk om reeds van in den beginne een hoog kwaliteitsniveau te kunnen halen en uitbouwen.

Voor de heer Van Baelen is het daarbij duidelijk dat een dergelijke impulsfinanciering op diverse domeinen nuttig kan zijn, maar dat zulks vooral het geval is voor wat de ontwikkeling van een hoogstaand onderwijsgebeuren betreft. Iets waarin de beide betrokken universiteiten in eigen land reeds een traditie hebben. Zowel de Universiteit Maastricht als het LUC staan, respectievelijk in Nederland en Vlaanderen, immers bekend voor hun onderwijsvernieuwing. Dit zal dan ook een van de belangrijke doelstellingen voor de tUL moeten worden.

Anderzijds is ook en vooral het onderzoeksgebeuren van belang. Mee omdat dit een belangrijke regionale impuls teweeg kan brengen. Ook om die reden zou het extra moeten worden gestimuleerd.

Als er dan, zoals mevrouw Heeren reeds stelde, toch nog middelen beschikbaar zijn bij de LRM, komt het de heer Van Baelen maar logisch voor dat deze daartoe zouden aangewend worden. Dienaangaande richt hij dan ook een oproep tot de Vlaam-

se regering om hierrond bepaalde mogelijkheden te creëren.

Een degelijk gefinancierde tUL zal per definitie een aanzienlijke meerwaarde kunnen bieden, aangezien ze de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van twee universiteiten bundelt. Op die manier zou de tUL de aanzet moeten zijn tot de uitbouw van een hoogwaardig kenniscentrum.

De tUL is daarenboven ook een eerste experiment qua bevordering van de mobiliteit van docenten en studenten.

Samenvattend concludeert de heer Van Baelen dat het nu voorliggende project van wezenlijk belang is voor de Limburgse regio, waarop het een immense sociaal-economische en algemeen-maatschappelijke impact kan genereren. Gezien de grote belangen die op het spel staan, zijn de verwachtingen dan ook hooggespannen.

In dat opzicht is de heer Van Baelen de mening toegedaan dat de politieke beslissing die hier vandaag moet worden genomen, slechts één van de nog te zetten stappen voorwaarts vormt. Dé grote uitdaging ligt in wezen bij de mensen die het op het veld zullen moeten waarmaken. De betrokken academici en de beheerders van de beide universiteiten moeten zich terdege bewust zijn van het belang van dit experiment. Het is nu vooral aan hen om het op een kwalitatief hoogwaardige wijze waar te maken. De politici hebben op dit ogenblik de weg geëffend, de mensen op het veld moeten nu zichzelf bewijzen.

In de hypothese dat het project zou mislukken, zullen de betrokkenen daarin een zeer zware verantwoordelijkheid dragen. Dit unieke project, dat in Limburg op een zeer breed – politiek, sociaal-economisch en onderwijsmatig – draagvlak kan rekenen, mag trouwens überhaupt niet mislukken. Dit alleen al in het kader van de op til zijnde hervormingen van het hoger onderwijs-veld. Al het nodige moet met andere woorden gedaan worden om van dit project een succesverhaal te maken.

Afsluitend wil de heer Gilbert Van Baelen ten slotte nog een woord van dank richten tot alle actoren die er mee voor gezorgd hebben dat we dit verdrag hier vandaag kunnen goedkeuren. Dertig jaar nadat de toenmalige provinciegouverneur Roppe de vraag stelde om hiervan werk te maken, heeft men eindelijk – via één enkel zinnetje in het Vlaams regeerakkoord – de grote oversteek kunnen maken. Diegenen die zich gedurende die lange

periode voor de goede zaak hebben ingezet, verdienen onze dank.

II.3 Tussenkoms van de heer Ludo Sannen

De heer Ludo Sannen verklaart zich in hoge mate te kunnen terugvinden in de bemerkingen die door de twee vorige sprekers te berde werden gebracht. Hun tussenkomsen hebben reeds duidelijk gemaakt dat het hier gaat om een verdrag dat een brede politieke, sociale, economische en algemeen-maatschappelijke steun geniet. Het feit dat het verdrag in Limburg kan steunen op een dergelijke brede basis, betekent echter geenszins dat het hier om een louter Limburgs verhaal zou gaan. Het is met name ook een Vlaams én een Europees/internationaal verhaal. Dat hier niet minder dan drie dimensies aan zitten, die als verhaallijnen door elkaar lopen, maakt dit dossier overigens extra boeiend.

De heer Sannen wijst er daarbij op dat Limburg lange tijd vragende partij geweest is voor de uitbreiding van zijn universitair onderwijs. Voorafgaandelijk aan die kwestie heeft Limburg overigens ook lang moeten aandringen opdat er überhaupt universitair onderwijs mogelijk zou worden gemaakt in de provincie. Dit laatste is uiteindelijk gerealiseerd geworden in het kader van de toenmalige inspanningen voor een grotere democratisering van het hoger onderwijs, die aanleiding heeft gegeven tot de oprichting van de KULAK in Kortrijk en het Limburgs Universitair Centrum in Diepenbeek.

Tegen die achtergrond, en mee naar aanleiding van de mijnsluitingen en de daarmee gepaard gaande reconversie-inspanningen, is er op een bepaald ogenblik een heel sterke druk ontstaan om het reeds aanwezige universitair potentieel een heel stuk te versterken door de integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het LUC. Daarnaast werd in het zogenaamde "Limburgplan" van de provinciegouverneur ook duidelijk gesteld dat een regio, om zich ten volle te kunnen ontwikkelen, ook een "slimme" regio moest zijn. Dat laatste veronderstelde dat er een duidelijk kenniscentrum zou komen, en dus ook dat het academisch onderwijs verder uitgebreid moest worden.

Een en ander werd vooral vanaf de jaren negentig echt duidelijk. Maar in het begin was er in Limburg niet onmiddellijk unanimitéit over de weg die men moest bewandelen om dat wenselijk geachte, nieuwe academische gegeven te bewerkstelligen. Sommigen legden vooral de nadruk op de participatie, anderen schoven dan weer een versterking van het

academisch-wetenschappelijk potentieel naar voor. Waarbij de heer Sannen erop wijst dat het ene niet per definitie samenopgaand is met het andere. De participatiegedachte leidde met name tot het ontkiemen van de idee dat naast de reeds op het LUC aanwezige kandidaturen ook nog bijkomende kandidaturen moesten worden aangeboden.

Pas in de tweede helft van de jaren negentig kwam de kentering. Het uitbreiden van het kandidaturen-aanbod werd vanaf dan niet langer gezien als de meest aangewezen weg om te komen tot de uitbouw van een echt kenniscentrum in de provincie Limburg. Men zag in dat men er veeleer naar moest streven het reeds aangeboden academisch onderwijs zo snel mogelijk uit te bouwen tot een volwaardig academisch onderwijs. Daartoe waren een verdieping en versterking van het wetenschappelijk onderzoek nodig.

Eenmaal men op die piste zat, werd ook een oud idee opnieuw geactiveerd. De logica dicteerde namelijk dat er, met het oog op het realiseren van de zojuist genoemde doelstelling, zou worden samengewerkt tussen de beide Limburgse universiteiten. De beide betrokken universiteiten zijn immers jong en dynamisch, en zijn daarenboven ontstaan vanuit eenzelfde bekommernis.

De heer Ludo Sannen wijst er daarbij op dat ondanks het feit dat de Universiteit Maastricht vanuit eenzelfde doelstelling als het LUC is ontstaan, er toch wel degelijk ook een groot verschil merkbaar is tussen de twee instellingen. Zijns inziens is het echter juist ook die verscheidenheid die mee de nu voorliggende samenwerking mogelijk maakt. Het onderwijsaanbod van de Universiteit Maastricht en van het LUC zijn immers duidelijk complementair. Dit maakte het voor de beide universiteiten relatief gemakkelijk om elkaar snel te vinden rond een gemeenschappelijk project als de tUL.

Anderzijds erkent de heer Sannen volmondig dat er wel degelijk ook sprake is van een zeker evenwicht tussen de partners in de tUL, en dan met name wanneer de huidige 2500 studenten van het LUC tegenover de 11.000 studenten van de Universiteit van Maastricht worden gesteld. Deze verschillen in studentenaantallen tonen volgens de heer Sannen echter meteen ook aan dat de twee universitaire instellingen – ondanks hun ontstaan uit een identieke bekommernis – een sterk verschillende ontwikkeling hebben doorgemaakt. Als historische verklaring voor een en ander wordt dan ingeroepen dat men aan Vlaamse zijde misschien wel ingestemd heeft met de oprichting van het LUC, maar er verder al bij al niet te veel impulsen

aan heeft willen geven, en de instelling ook erg weinig ruimte heeft gegeven om zichzelf verder uit te bouwen. De Universiteit Maastricht daarentegen, is nooit aan dergelijke constraints onderworpen geweest, hetgeen er ook toe geleid heeft dat ze erg snel is kunnen uitgroeien tot een universiteit met 11.000 studenten.

Dat de twee universiteiten in kwestie elkaar vrij snel hebben kunnen vinden, heeft volgens de heer Sannen verder ook niet alleen te maken met het feit dat ze jong én complementair zijn, maar is ook het gevolg van het feit dat ze beiden pogingen deden en doen om vernieuwend te zijn op onderwijskundig vlak. Het probleemgestuurd onderricht van de Universiteit Maastricht mag ondertussen alomgekend zijn ; toen men ermee startte was het bepaald innoverend. Zijn succes valt overigens af te meten aan het feit dat het systeem gekopieerd werd en op heden reeds op diverse plaatsen is overgenomen.

Voor de heer Ludo Sannen toont dit voldoende duidelijk aan dat dergelijke jonge universiteiten wel degelijk voldoende dynamiek kunnen opbrengen om hun eigen onderwijs en academisch onderzoek te bevragen én, zonodig, anders in te vullen. Hieruit volgt dat het samengaan van die twee jonge universiteiten tot één volwaardige universiteit, automatisch ook druk zal zetten op andere universiteiten om ook hun eigen onderwijskundige benadering kritisch te bekijken. In dat opzicht overstijgt wat hier nu voorligt duidelijk het louter Limburgse kader, en wordt het een Vlaams verhaal. Het experiment is immers dermate confronterend voor de rest van het academisch gegeven in Vlaanderen, dat men er geredelijk mag van uitgaan dat hierdoor bijna automatisch een vernieuwingsproces zal worden ingezet binnen dat Vlaams academisch gebeuren.

De redenen waarom men uiteindelijk tot het nu voorliggende systeem is gekomen, en niet is overgegaan tot een echte fusie, evenals de redenen waarom er voor dit alles een verdrag nodig is, werden zowel door de minister als door de voorgaande sprekers afdoende uit de doeken gedaan. De heer Sannen wenst op dat aspect dan ook niet verder in te gaan.

Wel wil hij er nogmaals op wijzen dat, toen dit idee midden de jaren negentig opnieuw volop actueel werd, de Vlaamse regering er principieel wel positief tegenover stond, maar zijns inziens tegelijk ook een zeker politiek onvermogen ten toon spreidde om dit idee ook daadwerkelijk in feiten om te zetten. In het midden latend wat de reden was voor

dit politieke onvermogen, wijst de heer Sannen erop dat het de verdienste is van de huidige regering dat ze door het daadwerkelijk inschrijven in het Vlaams regeerakkoord van een in het Vlaams Parlement unaniem aangenomen motie, een bindend engagement heeft gecreëerd, dat uiteindelijk resulteerde in dit verdrag.

Het is immers onmiskenbaar zo dat de initiële positieve dynamiek die door de vorige Vlaamse regering, en dan met name door minister Luc Van den Bossche, op gang was gebracht, wat uitgedoofd was geraakt. In die mate zelfs dat men er aan Nederlandse kant van overtuigd was geraakt dat men in Vlaanderen eigenlijk niet echt meer verder wilde met het tUL-idee. Het was pas toen de nieuwe Vlaamse regering haar engagement dienaangaande affirmeerde, dat men ook in Nederland opnieuw in de zaak is gaan geloven.

In dat opzicht kan men dan ook gewagen van een bijzonder voorspoedige coïncidentie van een aantal factoren. Net toen de Limburgers zelf tot het inzicht waren gekomen dat ze met dit project een duidelijke meerwaarde voor hun regio, voor Vlaanderen en zelfs voor Europa konden creëren, was er insgelijks een voldoende draagvlak aanwezig om het project in kwestie ook door Vlaanderen in zijn geheel "gedragen" te kunnen noemen.

Voor de heer Ludo Sannen is het hierbij duidelijk dat, nog afgezien van het belang dat een regio kan hebben bij de aanwezigheid van een voldoende kritische massa qua academisch potentieel, het nóg belangrijker is dat in dit dossier twee landen op een grensoverschrijdende manier een universiteit opstarten. Voorzover de heer Sannen weet, gaat het hier immers om het eerste experiment in die zin dat in Europa – ook in de feiten – gerealiseerd wordt. Dat twee landen het initiatief nemen om gezamenlijk een universiteit uit te bouwen, die de regelgeving van elk van de participanten overstijgt (vanwaar trouwens ook de nood aan een verdrag) is tot op heden een absoluut unicum.

Daarmee is de heer Sannen meteen ook aan het Europese luik van dit verhaal aanbeland. Het moge immers duidelijk zijn dat de tUL ons de mogelijkheid biedt om voor een stuk een voortrekkersrol te spelen in Europa. Het onderwijslandschap evolueert immers ook op dat niveau bijzonder snel. Toen de clause betreffende de tUL in 1999 in het Vlaams regeerakkoord werd ingeschreven, was men er zich hier te lande niet of nauwelijks van bewust dat men twee jaar later al dermate ver gevorderd zou zijn in het internationale verhaal over een Europese kennisruimte. De Bo-

logna-verklaring was immers slechts een paar weken tevoren ondertekend, en de dynamiek die daaruit zou voortvloeien was totaal onvoorspelbaar. De kentering van de geesten zette zich op Europees niveau echter onverwacht snel door. En ook op Vlaams niveau kwam er een dergelijke kentering van de geesten. Van dit laatste zijn de huidige samenwerkingsmogelijkheden tussen hogescholen en universiteiten ongetwijfeld de meest pregnante uitdrukking.

In het licht van dit Europese gebeuren staat het derhalve buiten kijf dat de – reeds inherente – meerwaarde van de tUL nog groter en omvangrijker zal worden dan men oorspronkelijk kon bevredigen. En ook de associaties die we momenteel in Vlaanderen volop aan het oprichten zijn, zullen zich insgelijks doorzetten op Europees niveau. De heer Sannen verklaart terzake ervan overtuigd te zijn dat reeds heel weldra soortgelijke associaties (d.w.z. vormen van structurele samenwerking) tot stand zullen komen tussen universiteiten van verschillende Europese landen. Ook in dat opzicht is de tUL dus een voorloper.

De heer Sannen brengt vervolgens in het midden dat het tUL-project ook nog om een andere reden van groot belang is voor Vlaanderen en Europa. Met name in de zin dat het een intensifiëring van de reeds bestaande Vlaams-Nederlandse samenwerking op onderwijsvlak inhoudt. Het feit dat Vlaanderen op heden samen met Nederland een accrediteringssysteem poogt uit te bouwen, is alleen mogelijk geworden dankzij de goede verstandhouding die is gegroeid tussen de respectievelijke ministers van onderwijs van Vlaanderen en Nederland naar aanleiding van de samenwerking rond dit tUL-verdrag.

Dat dit niet alleen van belang is voor Vlaanderen en Nederland spreekt eigenlijk voor zich. Door het feit immers dat wij onze inspanningen bundelen, kunnen we ons ook positioneren en toonaangevend zijn binnen de Europese kennisruimte. Als Vlaanderen en Nederland erin slagen modellen uit te werken van universitaire samenwerking en als ze een gezamenlijk accrediteringssysteem kunnen opzetten, spelen ze immers de facto reeds een voortrekkersrol op hoger onderwijsgebied in Europa. Dit is des te belangrijker in de mate dat zowel Vlaanderen als Nederland internationaal erkend zijn als landen met een goed onderwijssysteem. In dat opzicht is het volkomen gerechtvaardigd dat we voor een stukje mee de maatstaf zouden helpen bepalen voor dat Europese hoger onderwijs.

Wat hier vandaag voorligt – een verdrag – is in beginsel slechts een instrument dat nodig is om die samenwerking concreet gestalte te geven. Die samenwerking is, zoals gezegd, een Limburgs, een Vlaams én een Europees verhaal. Maar vooral zou het de start moeten zijn van een nog veel groter verhaal. In praktisch opzicht dient er daarbij ook op gewezen dat een universiteit die zichzelf wil ontwikkelen en positioneren, zich ook en vooral wetenschappelijk moet kunnen positioneren. Voor de heer Sannen is het duidelijk dat dit initiatief naast een regelgeving (een decreet) ook een duidelijke impulsfinanciering moet krijgen. Zonder een dergelijke impulsfinanciering kan men gewoon niet overgaan tot het uitbouwen van de wetenschappelijke positionering die noodzakelijk is voor de master-opleidingen. Wat er vanuit de gewone middelen kan komen, welke middelen er specifiek in Limburg eventueel nog voorhanden zijn, en hoe die noodzakelijke impulsfinanciering er uiteindelijk moet komen, dient vanzelfsprekend zo spoedig mogelijk uitgeklaard te worden. Dienaangaande drukt de heer Sannen de hoop uit dat de minister zo spoedig mogelijk duidelijkheid zal kunnen brengen over de engagementen die mogelijk zijn vanuit de gewone Vlaamse middelen. Daarnaast zou de minister ook moeten proberen aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement een gefundeerde raming te bezorgen over de omvang van de middelen die nodig zullen zijn om, tussen nu en vijf à zes jaar, een echt kwalitatieve masteropleiding te kunnen aanbieden. Dit is immers absoluut onontbeerlijke basisinformatie voor de verdere discussie. Wat ongeveer het engagement van de Vlaamse regering kan zijn is relatief goed gekend. Daarenboven is algemeen geweten dat er ook elders in Limburg, en meer bepaald bij de LRM, nog extra aan te wenden middelen zijn. Het komt er dan ook op aan om bij het inzetten van deze middelen uit te gaan van een wetenschappelijk goed onderbouwde visie.

II.4 Tussenkoms van de heer Jean Geraerts

De heer Jean Geraerts dankt de minister voor de snelle afwerking van het voor Limburg bijzonder belangrijke dossier van de samenwerking tussen het LUC en de Universiteit van Maastricht. Aangezien de vorige sprekers reeds omstandig de historische en politieke achtergronden van dit dossier hebben uiteengezet, acht de heer Geraerts het niet nodig daar nog verder op in te gaan.

Hij laat daarbij wel opmerken dat deze samenwerking toch een heel stuk minder vanzelfsprekend is dan sommigen wel zouden willen laten uitschijnen. Mee daarom wil hij de mensen die zowel in Bel-

gisch als in Nederlands Limburg tot nog toe het voortouw genomen hebben (en dan met name vooral rector Martens van het LUC) oproepen de nodige waakzaamheid aan de dag te blijven leggen. Op dit eigenste ogenblik duiken immers reeds – zoals te verwachten viel – enkele problemen op in deze samenwerking. Dienaangaande drukt hij echter zijn volledige vertrouwen uit in de huidige beleidsmensen, die de uitdagingen die zich aandienen zonder de minste twijfel zullen aankunnen.

Ook voor wat de financiering betreft vertrouwt de heer Geraerts erop dat vanuit de Vlaamse regering, evenals vanuit de LRM, de nodige middelen ter beschikking zullen worden gesteld.

Afsluitend benadrukt hij dat de Vlaams Blok-fractie ten volle achter dit ontwerp van decreet staat, en het dienovereenkomstig dan ook van harte zal goedkeuren.

II.5 Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande

Vanuit zijn ervaring als minister-president in de vorige Vlaamse regering kan de heer Luc Van den Brande de commissieleden de verzekering geven dat er in de vorige legislatuur nooit enige discussie geweest is over het nut en de finaliteit van dit transnationale hoger onderwijs-project. Aan politieke wil heeft het toenmaals zeker nooit ontbroken.

Dat een en ander echter niet onmiddellijk kon gerealiseerd worden, is te wijten aan een tweetal factoren. Enerzijds waren er in die periode andere dringende contingenties die moesten geregeld worden. Terwijl het project anderzijds ook gewoon "zijn weg moest afleggen".

Daar waar het dus zeker klopt dat het hier zowel om een Limburgs, een Vlaams als een Europees verhaal gaat, mag men toch niet uit het oog verliezen dat de moeilijkheden en tegenkantingen zich in dit dossier (zoals trouwens ook vaak het geval was bij economische dossiers) vooral situeerden binnen een geheel eigengeaard spanningsveld, waarbinnen Limburg zowat tegenover de rest van Vlaanderen stond. Het vergde wat tijd om die tegenstelling te overbruggen. Cohesie, gemeenschappelijk inzicht en consensus komen nu eenmaal niet van de ene op de andere dag tot stand. Het tot stand brengen van die cohesie was echter een absoluut noodzakelijk gebeuren. Dit grensoverschrijdende project heeft immers maar echt kans van slagen als, en in de mate dat, heel Vlaanderen zich erachter stelt. Het ware absoluut fout om dit dossier te benade-

ren als een louter "Limburgs dossier", in de enge betekenis van het woord.

Dienaangaande drukt de heer Luc Van den Brande zijn stellige overtuiging uit dat het verdrag dat vandaag ter goedkeuring wordt voorgelegd, niet mogelijk ware geweest zonder het voorbereidende werk dat onder de vorige legislatuur werd verricht. Het was trouwens ook in die legislatuur dat, met de vier zogenaamde "waterverdragen" en met het nieuwe Vlaams-Nederlands Cultureel akkoord, de verdragsrechtelijke basis werd gelegd voor de intense samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. Iets wat overigens ook pas mogelijk was geworden via het Sint-Michielsakkoord.

Verder brengt de heer Van den Brande, ter informatie van de commissieleden, ook nog in het midden dat de enigen die tot nog toe de facto heel wat grensoverschrijdende universitaire ervaring hebben – hoe paradoxaal zulks ook moge klinken – de Luxemburgers zijn. In het Groothertogdom Luxemburg is immers wettelijk voorzien dat eenieder die in aanmerking komt voor universitaire studies het recht heeft om, gefinancierd door de Luxemburgse overheid, eender welke universiteit elders in Europa te kiezen. Hoewel dit voorbeeld natuurlijk niet geheel vergelijkbaar is met het tUL-experiment, heeft ook dit systeem zijn interessante kanten. De schaalgegevens van het Luxemburgse gebeuren maken het echter bijzonder moeilijk om een en ander te gaan extrapoleren naar de hele Europese Unie.

Afsluitend concludeert de heer Luc Van den Brande met enige tevredenheid dat er binnen de commissie een totale consensus heerst over dit project. De vragen aan de minister beperken zich immers tot de verdere praktische uitwerking van het project op regelgevend en financieel vlak.

III. Replieken van de minister

Bij de aanvang van haar replieken constateert ook de minister dat er binnen de commissie een bijna totale consensus bestaat. Dat is trouwens ook karakteristiek voor de manier waarop dit dossier altijd al – en zeker gedurende de laatste twee jaar, toen de minister zelf betrokken was – benaderd is geworden. Haars inziens is het trouwens deze constructieve consensus die er in hoge mate toe heeft bijgedragen dat een valabel idee nu, ondanks een aantal niet te ontkennen praktische problemen, ook werkelijkheid zal kunnen worden. De minister verklaart dienaangaande dan ook zeer verheugd te zijn over de constructieve houding die ze in dit dos-

sier heeft mogen ervaren in haar discussies met het parlement én in de gesprekken die – langs diverse werkgroepen om – hebben plaatsgevonden met de mensen op het veld.

De minister sluit zich ook aan bij de sprekers die de inzet van de mensen op het veld hebben geloofd. Dat men zo vlug (het verdrag werd medio januari van dit jaar ondertekend, hetgeen al bij al vrij snel is wanneer men rekening houdt met de toch aanzienlijke administratieve problemen) tot een afhandeling van het dossier is kunnen komen, is in niet geringe mate aan hun tomeloze inzet en harde werk te danken.

De minister beaamt verder dat ook aan Nederlandse zijde opnieuw een echt enthousiasme is gegroeid rond dit dossier. Het klopt immers dat het bij haar aantreden niet geheel duidelijk meer was in hoeverre Nederland in een en ander nog wilde meegaan. Pas toen de Nederlanders constateerden dat het de Vlamingen ernst was met de tUL, sloeg de stemming ook in Nederland opnieuw om. En zo zijn de zaken dan uiteindelijk toch nog vrij vlug afgerond kunnen worden.

Verder kan inderdaad niet ontkend worden dat dit verhaal al decennia teruggaat in de tijd, op een aantal uitspraken van prominente Limburgse politici, die er al heel lang van droomden om iets dergelijks te realiseren tussen de beide Limburgen.

Dit neemt echter niet weg dat het hier inderdaad ook om meer dan een louter Limburgs verhaal gaat. De minister is zich in haar functie immers maar al te bewust van de zeer hoge vlucht en de dynamiek die momenteel zo kenmerkend is voor het hoger onderwijs-landschap in Europa. Dit experiment kan dan ook een voorbeeldfunctie krijgen voor de rest van Europa. Het is dus inderdaad niet enkel een Limburgs, of zelfs een Vlaams verhaal; het is veeleer een Europees verhaal, dat met grote interesse gevolgd wordt in de rest van Europa. De minister is er van overtuigd dat instellingen uit andere landen in de komende jaren pogingen zullen ondernemen om dit voorbeeld na te volgen. Zulks heeft overigens ook tot gevolg dat er de komende jaren nog heel veel initiatieven zullen moeten worden genomen op het vlak van het hoger onderwijs. In elk geval mag het nu al duidelijk zijn dat het Limburgse voorbeeld hoogstwaarschijnlijk vrij snel navolging zal kennen, daar waar het door de commissievoorzitter aangehaalde Luxemburgse voorbeeld zo specifiek is dat het nog voor langere tijd een wat aparte plaats zal innemen.

Ook in Vlaanderen wordt echter verder nagedacht over manieren om de mobiliteit van studenten en docenten nog te verhogen. Tegelijk dient erover ge- waakt dat dit alles geen afbreuk doet aan ons zeer democratisch hoger onderwijs. Voor de minister mag mobiliteit dus zeker niet enkel in het voordeel spelen van die studenten die zich dat van huis uit kunnen veroorloven, van die studenten met andere woorden die over voldoende financiële draag- kracht beschikken. Deze mobiliteit moet intege- deel in het bereik van alle studenten liggen. Het moge daarbij duidelijk zijn dat zulks in de toe- komst nog zware inspanningen zal vergen van de Vlaamse Gemeenschap. En dit niet alleen naar het uittekenen van kaders en projecten toe, maar ook in financieel opzicht. Een democratisch hoger on- derwijs is op zich echter al een voldoende verant- woording voor die toekomstige financiële inspan- ningen.

Uiteraard is de minister het, in dit licht gezien, eens met diegenen die dit verdrag slechts als een begin- punt van een nieuw verhaal beschouwen. Er zijn inderdaad nog heel wat problemen op te lossen. De tUL start overigens met een beperkt aantal onder- wijsbevoegdheden, zodat nog een heel groeipad zal moeten worden uitgetekend. Er zullen opeenvol- gende stappen moeten worden gezet, die ongetwij- feld telkens tot nieuwe discussies en nieuw overleg aanleiding zullen geven. Maar de minister meent dat het dat allemaal wel degelijk waard is, aange- zien hier toch voor een stuk echte Europese ge- schiedenis wordt geschreven.

Wat het financiële plaatje betreft, zijn er volgens de minister, en zonder in cijfers te willen gaan spre- ken, een aantal aspecten die in overweging moeten worden genomen. Zo is er natuurlijk vooreerst de regeling van de reguliere financiering die vanuit de onderwijsbegroting komt. Dienaangaande brengt de minister in herinnering dat er momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe financiering op de univer- siteiten, waar ook nog een vervolg zal aan komen. Dit gegeven is niet alleen van belang voor de tUL, maar ook voor de andere universiteiten.

Anderzijds laat de minister opmerken dat er, speci- fiek voor wat de tUL betreft, ook het belangrijke gegeven van de LRM is. Met die Limburgse Re- conversiemaatschappij lopen momenteel onder- handelingen om na te gaan in welke mate en waar- voor aan de tUL bijkomende impulsfinanciering kan worden toegekend.

De minister kan verder eveneens beamen dat de contacten met Nederland op dit ogenblik zeer goed zijn. Een aantal tradities, die door haar voorgan-

gers op het departement in het leven werden ge- roepen, spelen daar een rol in. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan de GENT-akkoorden ; in één waarvan trouwens de basis voor het nu voorliggende verdrag werd gelegd. Maar ook de sa- menwerking op onderwijsvlak in het kader van de Nederlandse Taalunie is zeker niet onbelangrijk. En natuurlijk is er ook de procedure die wordt op- gestart rond de accreditering van opleidingen. Deze accreditering gebeurt om te beginnen tussen Nederland en Vlaanderen, maar nadien zullen daar ongetwijfeld zeer snel nog een aantal andere Euro- pese landen bij aansluiten. De minister is er even- eens van overtuigd dat we, vanuit het al bij al toch vrij kleine Nederlandse taalgebied, wel degelijk een voortrekkersrol kunnen spelen. We zijn het im- mers aan onszelf verplicht om – mee naar aanlei- ding van het Europese voorzitterschap – te tonen wat we als kleinere regio binnen Europa tot stand kunnen brengen. Vertrekkende van de – onder- andere in OESO-rapporten bevestigde – wetenschap dat onze onderwijskwaliteit goed is, en dat we voor niemand moeten onderdoen, staat het voor de mi- nister buiten kijf dat we een dergelijke voortrek- kersrol wel degelijk aankunnen. Die goede onder- wijskwaliteit is overigens ook voor wat Nederland betreft een vaststaand gegeven, en is in dat opzicht dus ook een gemeenschappelijke troef. Dat het echter geen eenvoudig verhaal zal worden, staat voor de minister evengoed vast.

De minister wijst er daarbij op dat de Bologna-ver- klaring – die overigens werd ondertekend tijdens de overgang van de vorige naar de huidige regering – ondertussen reeds door 34 landen is onderte- kend. De grenzen van de EU werden daarmee dus reeds ruimschoots overschreden, wat de zaken er overigens ook niet gemakkelijker op maakt. Bij een aantal landen heeft dit zelfs aanleiding gege- ven tot de vrees dat er zich een evolutie aan het voordoen is naar een onderwijs-Europa met twee snelheden. Dat het tUL-experiment moét lukken omdat we scherp in de gaten zullen worden gehou- den, en aldus ook een voorbeeld-functie zullen hebben, klopt dus inderdaad.

Ook diegenen die verwezen hebben naar de vroe- ger reeds in dit dossier geleverde inspanningen hebben gelijk. De minister kan ten volle beamen dat de voorbereidende fases inderdaad erg belang- rijk zijn geweest, en dan met name om het pad te effenen.

Voor wat de democratiseringsgedachte betreft, spreekt het voor zich dat dit principe, dat overigens mee aan de basis lag van de oprichting van het

LUC, ook in de toekomst ten volle behouden moet blijven.

Daarnaast is inderdaad ook heel het verhaal van de onderwijskunde en de onderwijsvernieuwing zeer belangrijk. Dit des te meer door de snelle dynamiek van het hedendaagse hoger onderwijs. Waarbij de minister er wel wil op wijzen dat zij zulks ook reeds ervaart op het vlak van het leerplichtonderwijs, waar onder andere door de implementatie van nieuwe media grensverleggend gehandeld kan worden. Het spreekt daarbij ook voor zich dat zulks de nodige ondersteuning en het nodige wetenschappelijk onderzoek behoeft.

Wat ten slotte de associaties betreft, is ook de minister de overtuiging toegedaan dat dit momenteel misschien nog in hoofdzaak een Vlaams verhaal is, maar dat zulks zeer weldra ook een internationale dimensie zal krijgen. De belangrijkste themata bij die internationalisering zullen onder andere zijn : mobiliteit, uitbouw van de sociale voorzieningen en taalgebruik. Deze laatste kwestie komt immers onvermijdelijk aan bod zodra effectief de stap naar de internationalisering wordt gezet. De kwestie stelt zich zelfs in twee richtingen, met name enerzijds voor onze studenten die in het buitenland gaan studeren, en anderzijds voor buitenlandse studenten die in Vlaanderen komen studeren. Waar mee de minister vanzelfsprekend niets wil afdoen van het grote belang van het gegeven om te kunnen studeren in de eigen taal en binnen de eigen cultuur.

IV. Stemmingen

IV.1 Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het verdrag op de transnationale Universiteit Limburg aangenomen bij unanimititeit van 14 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het verdrag op de transnationale Universiteit Limburg aangenomen bij unanimititeit van 14 stemmen.

IV.2 Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het verdrag op de transnationale Universiteit Limburg tenslotte eveneens aangenomen bij unanimititeit van 14 stemmen.

De verslaggever,

Frans RAMON

De voorzitter,

Luc VAN DEN BRANDE